

2k tundratrut (*Larus heuglini*) till höger med 1k kaspisk trut (*Larus cachinnans*) till vänster. Revet, Simrishamn, 2014-07-21. Foto: Emil Lundahl

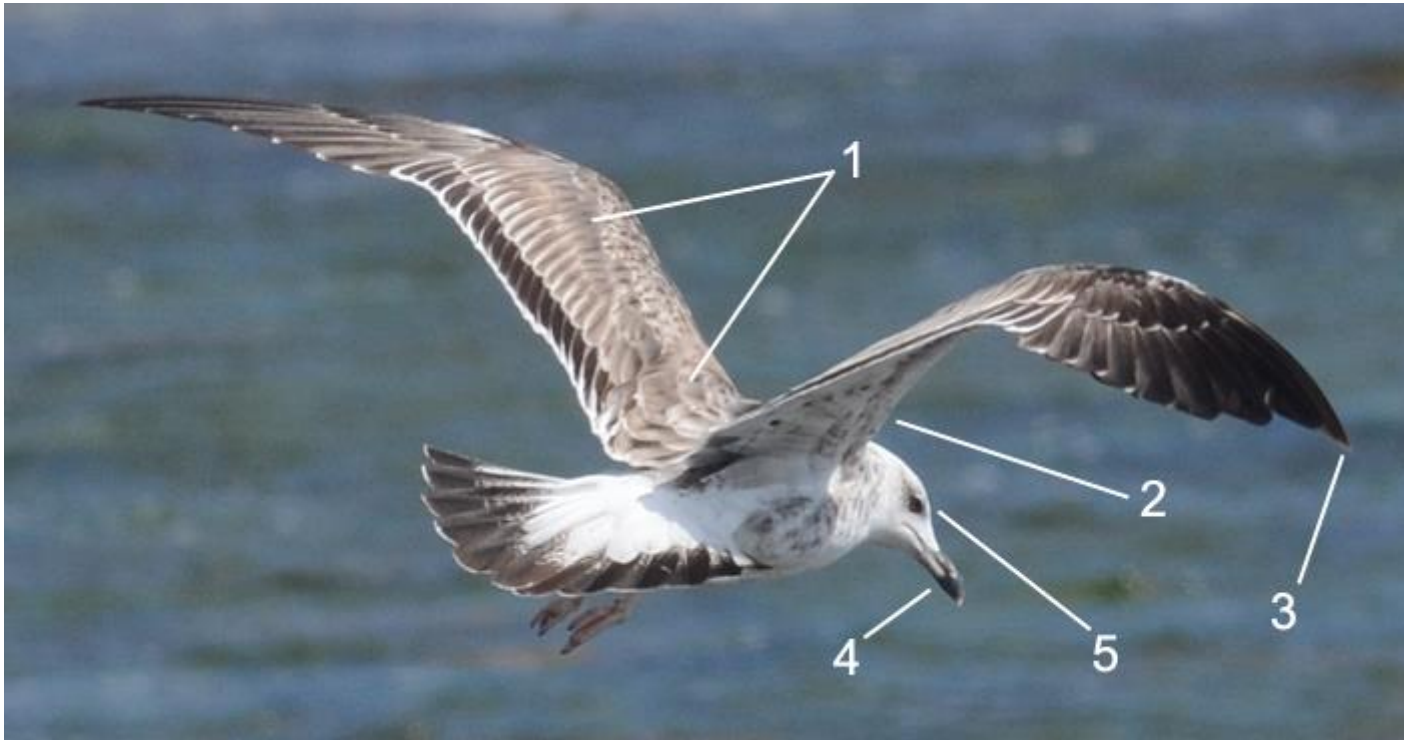
Upptäcker-story

"Jag hade jobbat mig igenom Simrishamns hamn och nådde Revet vid 10-tiden på förmiddagen. Det var förhållandevis lugnt på Revet men två unga cachinnans livade upp. Efter en längre stunds spanande kom en trut flygandes i strandlinjen som omedelbart drog till sig min uppmärksamhet. Truten såg intressant ut så det blev ett antal bilder då den rörde sig norrut längs stranden. Jag hade svårt att greppa truten men kom snart fram till att det borde rörde sig om en yngre silltrut av något slag. Mycket längre än så räckte inte mina kunskaper så jag bestämde mig för att fortsätta skådandet och ta itu med truten i datorn där hemma.

Det var inte förrän två dagar senare som det blev tid över till bilderna från Simris och den skumma truten kom upp igen. Den bästa bilden skickades till Oskar Nilsson som direkt tyckte att det var en heuglini. Efter att vi tillsammans gått igenom alla bilder som fanns på fågeln i detalj och efter ett samtal med Hans Larsson stod det klart att det med största sannolikhet rörde sig om en 2k silltrut av rasen heuglini. Om inte annat kanske den bästa kandidaten som setts i Sverige!"

//Emil Lundahl

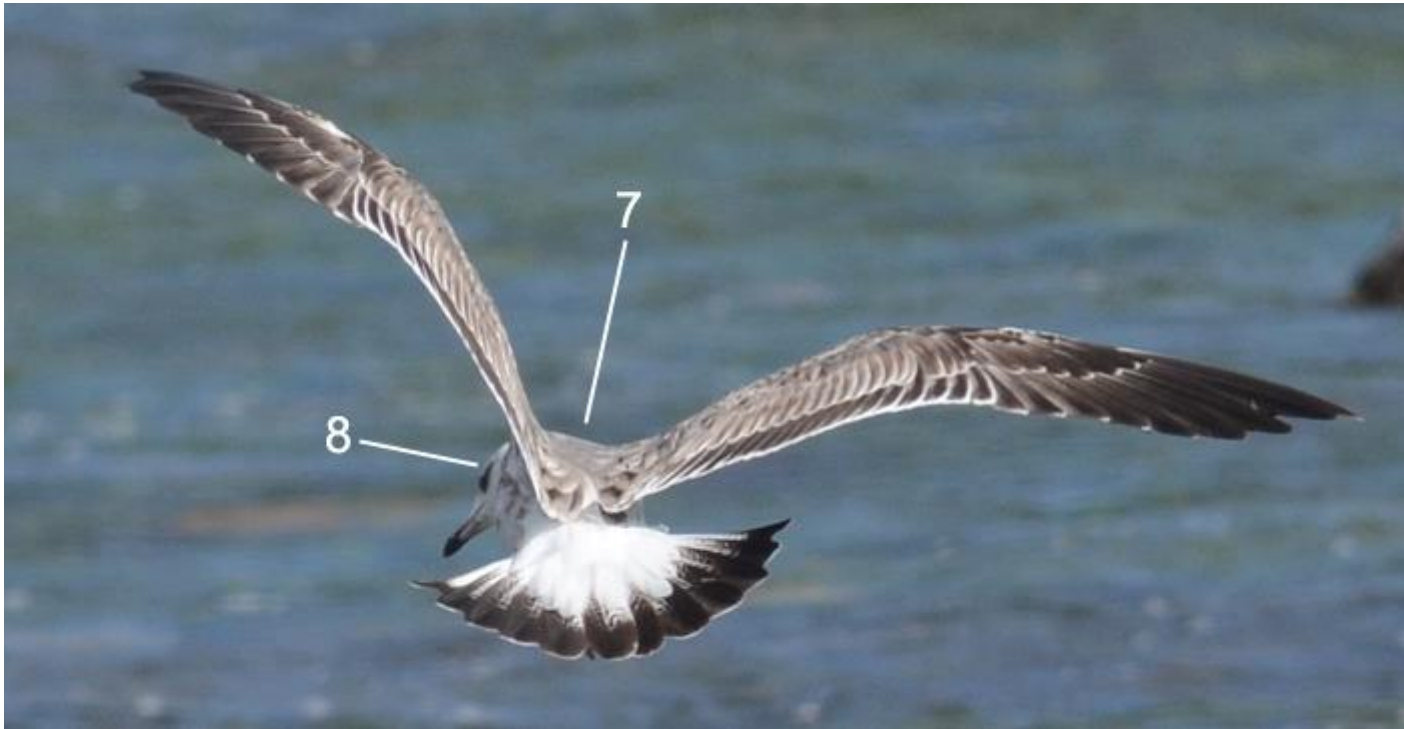
Bilder

2k tundratrut (Larus heuglini). Revet, Simrishamn, 2014-07-21. Foto: Emil Lundahl

2k tundratrut (Larus heuglini). Revet, Simrishamn, 2014-07-21. Foto: Emil Lundahl

2k tundratrut (*Larus heuglini*). Revet, Simrishamn, 2014-07-21. Foto: Emil Lundahl

2k tundratrut (*Larus heuglini*). Revet, Simrishamn, 2014-07-21. Foto: Emil Lundahl
Nedan följer en kort sammanfattning på varför denna trut passar in som tundratrut.

Bestämning

De flesta trutar - gråtrutar, västliga silltrutar, havstrutar och sydliga trutar - är vid detta datum mitt i sin ruggningscykel mot kommande vinterdräkt. Den startar generellt sett under våren och omfattar till exempel handpennor, armpennor, stjärtpennor och olika täckare. Det normala tillståndet (som beror på art, ålder etc.) när det kommer till flygfjädrar i slutet av juli är att allt från att någon inre handpenna har börjat ruggas till att endast de två yttre återstår, medan stjärt och de flesta armpennor är oruggade (se en typisk gråtrut här: pbase.com/gullpix/image/126842005). Fåglarna befinner sig alltså i en aktiv ruggning. Denna aktiva ruggning avslutas i princip (återigen beroende på ålder och art) i september - december.

Det första steget när det kommer till trutar är att åldersbestämningen blir korrekt. Det första som slår en är att

Emils trut på detta datum generellt sett är väldigt fräsch, såväl i täckare (1) som flygfjädrar (6), samt att de inte är av första generation (juvenila) då de är rundade och har en annan teckning och färgton än de bruna och vitkantade juvenila. Alltså är fågeln äldre än 1k. På Emils trut kan den, på högervingen, oruggade yttre handpennan (3) användas för åldersbestämning. Den är mer sliten än övriga handpennor och har en spetsig form. Den spetsiga formen och bruna färgen stämmer rätt på juvenila fjädrar. Alltså måste fågeln vara 2k. Det här är något förenklat då ruggade fjädrar också kan bli slitna och få en spetsig form, men vi nöjer oss med det nu.

Nu vet vi att fågeln är 2k och att den har ruggat hela stjärten, i stort sett alla täckare, alla armpennor och nästan alla handpennor. Detta i sig är nog för att utesluta gråtrut, kaspisk trut, västliga silltrutar (ssp. *graellsii* och *intermedius*) m.fl., som alla mer eller mindre skulle se ut som den länkade gråtruten ovan. Ruggningsstrategin passar (i princip) bara östersjösilltrut (ssp. *fuscus*) och en mindre del *heuglini*, som istället ruggar täckare och en varierande mängd flygfjädrar under våren (februari - maj). Gemensamt för båda dessa taxa som 2k är enhetligt färgade täckare (1) med tunna svarta spolstreck och väldigt ljusa vingundersidor (2).

Vi vet alla som varit i den kungliga huvudstaden att *fuscus* i princip är svartare än svart, medan vi i fågelboken (eller på våra resor till exempelvis arabiska halvön) har sett att *heuglini* är ljusare grå (som adulta i princip från mörk som en *graellsii* och nästan till lika ljus som medelhavstrut. Exakta gråskalor vet jag inte och jag kan vara ute och cykla! Hur som helst, dom är grå). Vi ser på denna fågel att alla grå täckare (1) och (7) är ljust grå, och långt ifrån de svarta som *fuscus* uppvisar. Ytterligare karaktärer som är bra för *heuglini* är den mörka och slarvigt målade eyelineren (8) (gentemot tex västliga silltrutar), den tvåfärgade näbben (4) och det ljusnade ögat (5) (gentemot till exempel kaspisk trut).

Tundratrut kan kläckas så sent som i augusti och är därför runt två till tre månader yngre än dens kusiner som tex kaspisk trut (som den normal är mycket lik i form och teckning i ung ålder, men tex den här individens ruggning utesluter). Man kan notera att den oruggade yttre handpennan (3) är av god kvalitet, vilket ytterligare stämmer bra med *heuglini* som ju är yngre än övriga trutar. En väldigt sliten handpenna hade varit negativt.

Då var väl allt klart? Nej, kanske inte. Som alltid när det kommer till trutar finns undantag. Silltrutar i Finland (förmodade *fuscus* men aldrig konfirmerade vad jag vet), har visat sig kunna bli grå som adulta, se gull-research.org/heuglini-id/fuscus10.html. Som sagt är det inte klarställt huruvida dessa verkligen är *fuscus* eller om de har hybridinslag av tex västliga silltrutar (som också ses i Finland). Hur mycket vikt man ska ställa till detta får man såklart ta ställning till, men personligen finner jag det så otroligt mycket mer osannolikt än en *heuglini* att det kan bortses från. Normalt sett är *fuscus* en kortbent trut, medan *heuglini* är långbent. Tyvärr ställde sig aldrig denna fågel, men med god vilja ser benen (9) långa ut, även om det är osäkert. Skönt, nu är det klart! Nej, kanske inte. Det finns ytterligare en form, *barabensis*, som tidigare ansågs vara en kaspisk trut men numera förs till silltrutarna. Den exakta ruggningstrategin för denna kan nog inte ses som utklarad, även om ingen tyder på att det skulle gå till såhär (vad jag vet). Återigen borde *barabensis* vara mycket ovanligare än *heuglini* i våra vatten, varför det känns rimligt att anta att fågeln i Simrishamn är en *heuglini*, då allt tyder på det och övriga fallgropar endast är spekulationer. Om det, går meningarna dock isär...

Artinfo

Tundratrut, *Larus heuglini* ses idag som en ras av silltrut och ingår enligt genetiska studier i samma klan som till exempel kaspisk trut, stäpptrut (*barabensis*) och övriga asiatiska trutar. Av vissa behandlas den som en egen art så kanske kommer den också att behandlas så i den svenska fågellistan så småningom. Den häckar på tundran från Vita havet och österut mot Taymyr och övervintrar i södra asien.

Det finns ett tidigare fynd av tundratrut i Skåne, också det en 2k i Simrishamn men i augusti. Se här: [Artportalen Svalan](#). Den fågeln har som de flesta *heuglini* inte ruggat alla flygfjädrar, vilket gör den svår att helt skilja från västliga silltrutar.

Har jag virrat bort mig i texten här vid midnatt eller har du några ytterligare kommentarer på truten? Maila gärna mig på nosslinrakso@gmail.com.

//Oskar Nilsson